

V CENTENARI DEL NAIXEMENT DE JERONI MUNYÓS

L'enginyer Jeroni Munyós Els treballs per a la societat civil

Com a bon científic renaixentista, Jeroni Munyós va aplicar els seus coneixements matemàtics en diferents camps fora de l'entorn purament acadèmic. Un d'aquests va ser l'anivellament relacionat per a conduir l'aigua des del riu Xúquer a la ciutat de València (fig. 1).

Com a expert, Munyós també va participar en diversos litigis d'aigües, com un plet entre Lliria i Benissanó, en què va actuar com a anivellador al servei del senyor de Benissanó (fig. 2).

Múrcia

En 1587, la Universitat de Salamanca li va permetre desplaçar-se a Múrcia, Llorca i Cartagena per fer un treball de “conducció i repartició d'aigües per ordre del rei”, al costat del llicenciat Juan de Tejada. Uns anys abans, en 1564, Felip II ja havia dirigit al Consell de Cartagena un escrit, preocupat perquè les galeres havien deixat d'hivernar en aquest port per falta d'aigua.

A més d'ocupar-se de les tasques d'anivellament de les canalitzacions, Munyós va aprofitar per a determinar la latitud de Múrcia amb molta precisió, de la qual va obtenir un valor de $37^{\circ} 57'$ (fig. 3).

Salamanca

La ciutat de Salamanca comptava en el segle XVI amb tres fonts dins de la muralla: una en la plaça de Santo Tomé (o de los Bandos), una altra a la plaça de San Martín i una altra prop de la porta de Villamayor, coneguda com a Caño Mamarón. Ara bé, els problemes en la xarxa de distribució provocaven sovint falta de subministrament. En 1588, Munyós va treballar per “dirigir la portada d'un colp d'aigües a la ciutat”, a petició de l'ajuntament de Salamanca (fig. 4).

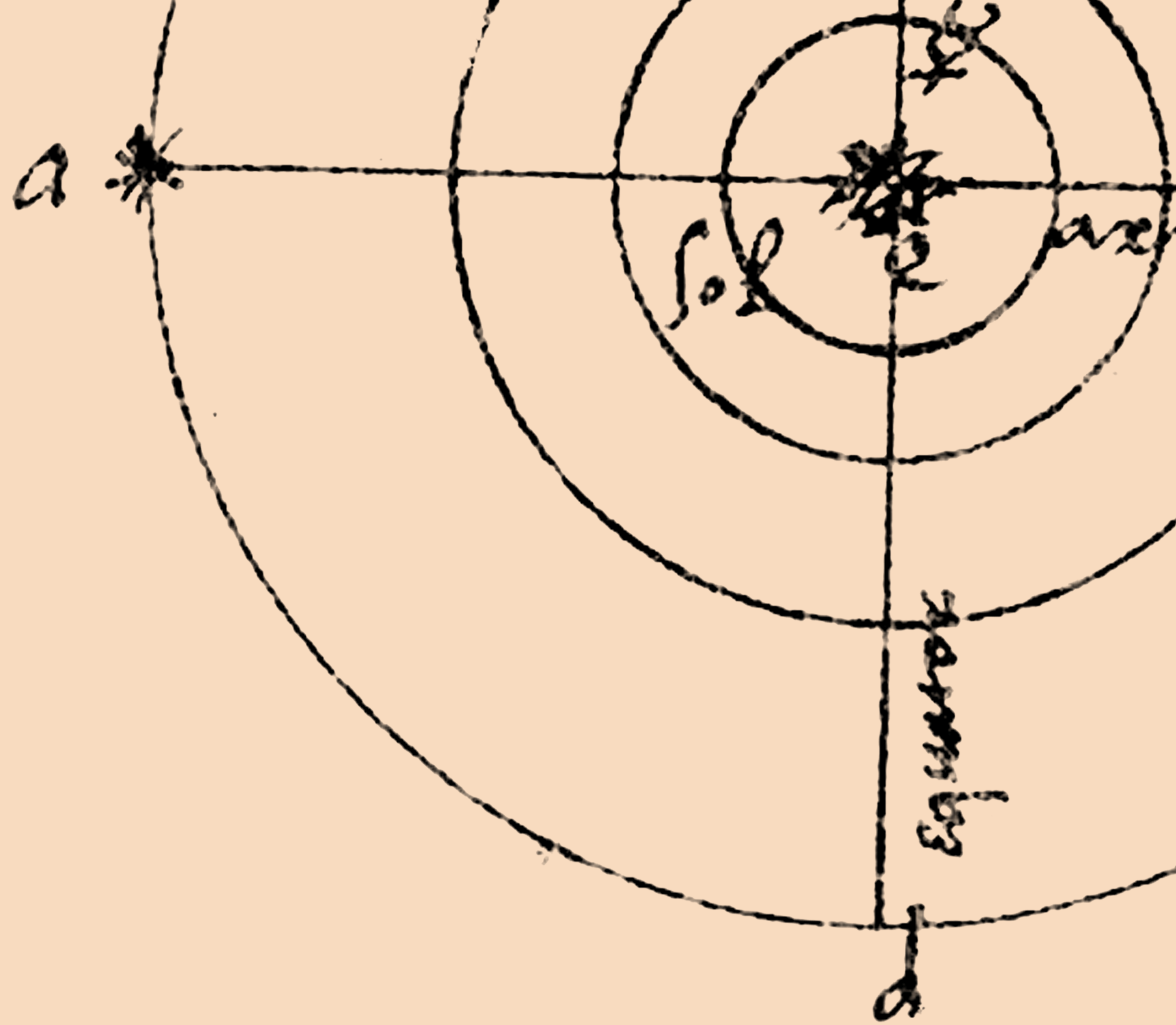

Fig.1. Tribunal de les Aigües, en una il·lustració de Gustav Doré. Gravat de Jean Charles Davillier. París: Librairie Hachette, 1874.- 799. Font: Wikipedia.

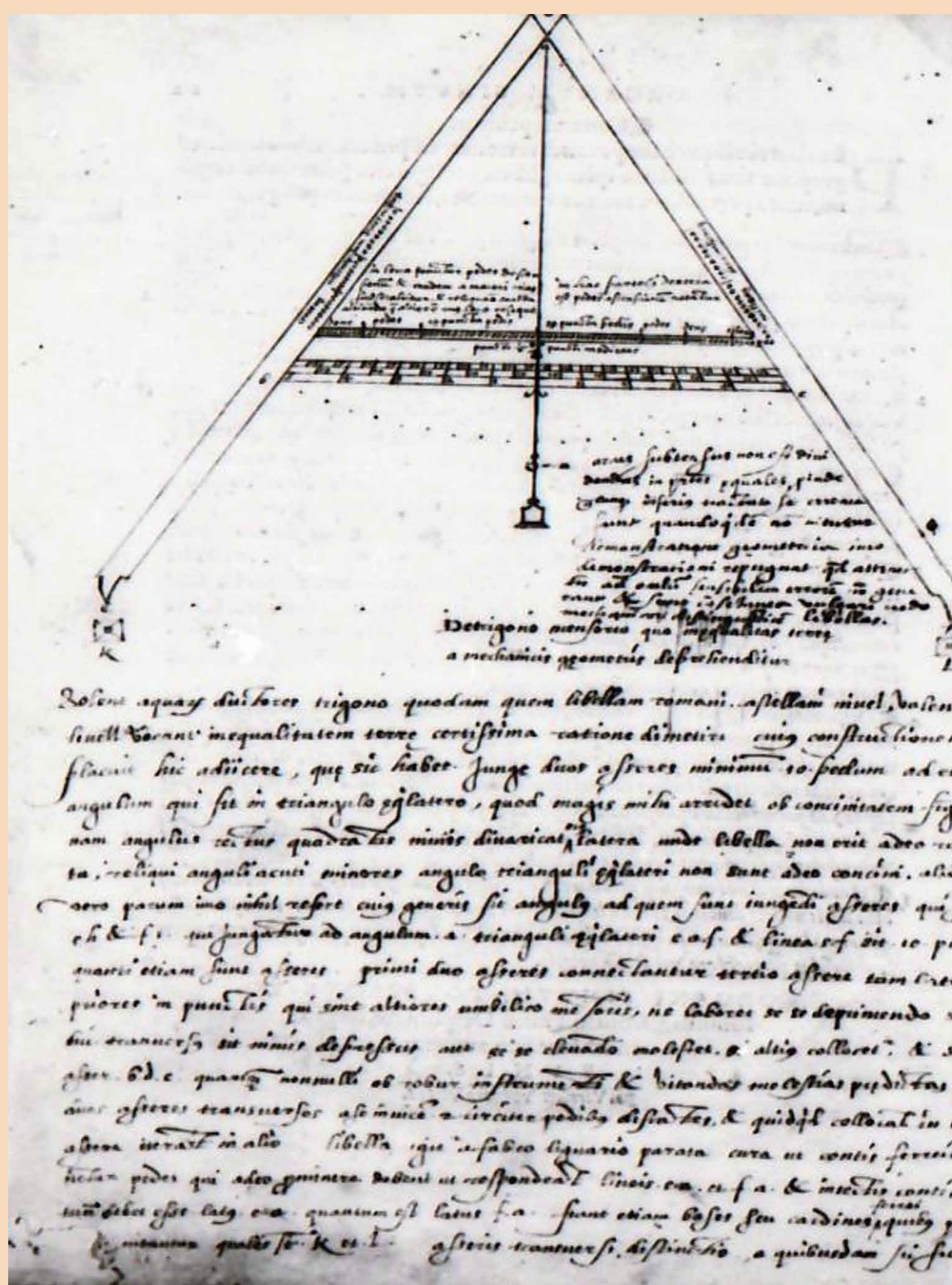

Fig.2. Dibuix d'un nivell realitzat per Munyós en *Astrologicarum et geographicarum institutionum libri sex*. Font: Victor Navarro Brotons

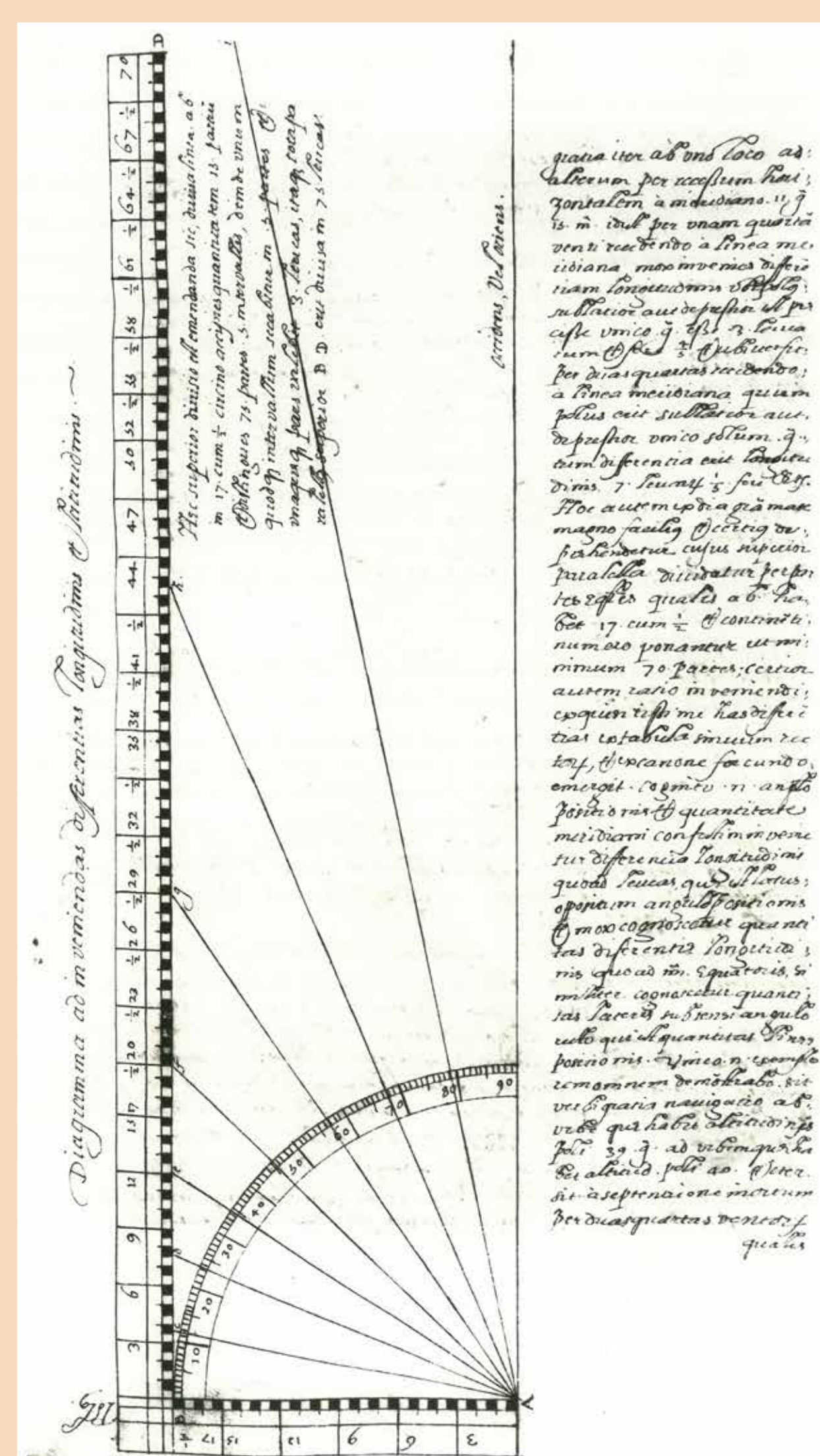
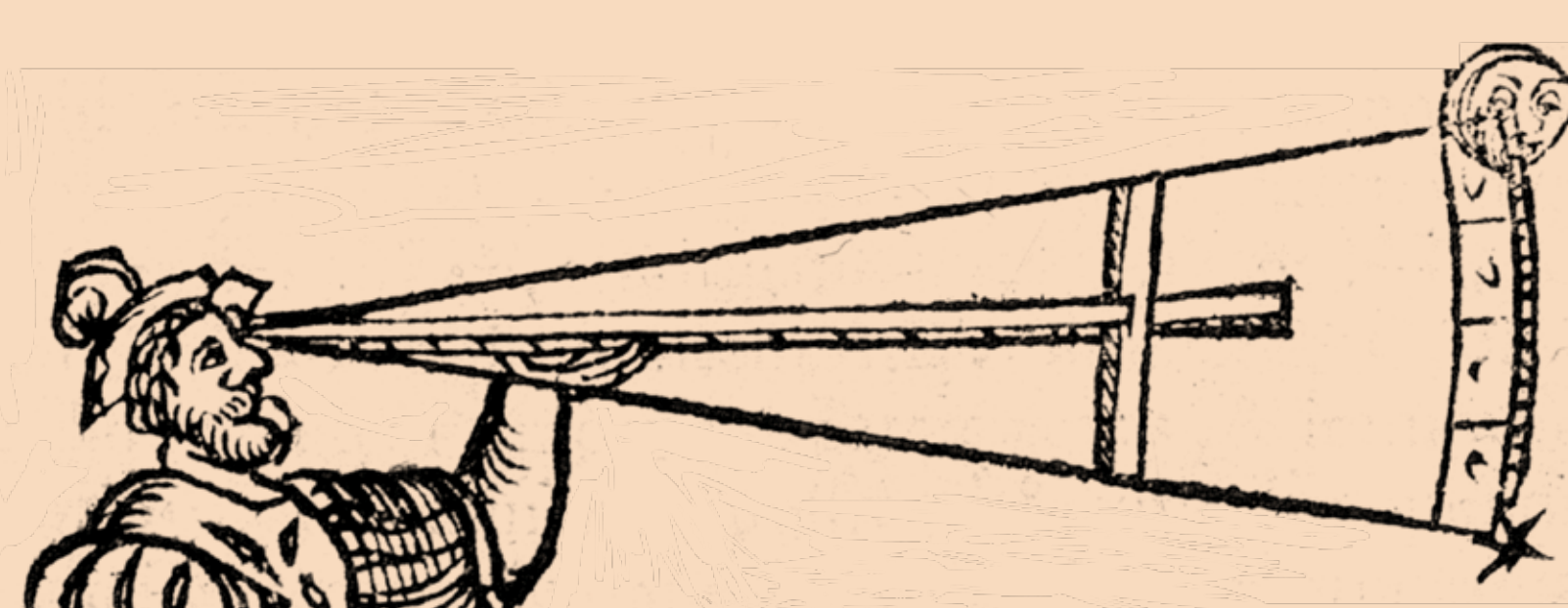

Fig.3. Determinació de la diferència de longituds entre dos llocs, segons Munyós, en *Astrologicarum et geographicarum institutionum libri sex*. Còpia de Francisco Juan Rubio (München, Bayerische Staatsbibliothek). Font: *Jeroni Munyós i la frontera valenciana amb castella (1563-1566)* de Francesc Torres Faus i Vicenç Roselló i Verger, PUV, 2012.

Fig.4. Font del Caño Mamarón de Salamanca. Font: A. Sánchez (Pataloso)

Textos: Amelia Ortiz-Gil, Enric Marco i Fernando J. Ballesteros
Revisió científica: Victor Navarro Brotons i Vicent J. Martínez
Composició i disseny: Patricia Bolinches

UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

V centenari
JERONI
MUNYÓS

Observatori Astronòmic
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Departament
d'Astronomia i Astrofísica